

ИНДУСТРИАЛНИТЕ ЗАМЪРСИТЕЛИ В НАСЕЛЕНИТЕ МЕСТА

Наръчник
за активисти

1

2022

0

Съдържание

- 1** Къде да намерим информация за замърсяването, което се причинява от индустриални замърсители? ... **стр. 3**
- 2** Как и къде да намерим най-обширна информация за конкретното инвестиционно предложение (ИП)? ... **стр. 7**
- 3** Как и от къде да разберем дали ИП е вече одобрено и ако не е – кога предстои да стане това? ... **стр. 11**
- 4** Как да разберем дали трябва да се прави ОВОС на конкретното ИП? ... **стр. 13**
- 5** Как да се информираме кога започва процедурата по ОВОС? Къде да следим и проверяваме за тази информация за да не изпуснем сроковете? ... **стр. 15**
- 6** На кой етап от тази процедура можем да се включим като граждани? По какъв начин да се включим? Как да се подготвим и как и къде да заявим желанието си да се включим? ... **стр. 16**
- 7** От какви специалисти бихме имали нужда като наши консултанти? ... **стр. 18**
- 8** Издаване на Комплексни разрешителни (КР). Кой ги издава? Каква е процедурата за издаване? На какви видове предприятия се издават? Какво съдържат КР? С какви норми трябва да се съобразят КР? Как да ги следим и как можем да се намесим като граждани при установяване на нередности в КР? Как можем да ги обжалваме? Как и на кого да сигнализираме за нередности? ... **стр. 19**
- А** Приложение № 1 към чл. 92, т. 1, ЗООС ... **стр. 22**
- Б** Приложение № 2 към чл. 93, ал. 1, т. 1 и 2, ЗООС ... **стр. 27**

Къде да намерим информация за замърсяването, което се причинява от индустриални замърсители?

1

Къде да намерим информация за замърсяването, което се причинява от индустриални замърсители?

В много региони от страната най-големият причинител на замърсяване на въздуха с вредни вещества са едно или няколко големи производства. Гражданиите може да знаят, че определена централа, завод или друго производство замърсява, но да нямат осезаема представа за сериозността на проблема. За щастие по отношение на големите производства има разнообразие от налични ресурси с публична информация.

Къде да намерим информация за замърсяването, което се причинява от индустриални замърсители?

Програма за чистотата на въздуха/ Оперативен план за развитие

Така например, общините, в които са регистрирани превишения на нормите за чистота на въздуха, са задължени да приемат програма за качество на атмосферния въздух (програма по чл. 27 от Закона за чистотата на атмосферния въздух) или оперативен план за действие (план по чл. 30 от ЗЧАВ). Тези програми са публични и най-често могат да бъдат намерени чрез търсене по ключови думи. В общия случай в тях се съдържа полезна информация относно източниците на замърсяване, включително и такива, които се пренасят от други райони, нивата на емисиите по източници и отделни замърсители и някаква форма на анализ на факторите и/или източниците, които водят до превишаване на установените норми за КАВ. Запознавайки се с тази информация, гражданите могат да се осведомят колко значителен е приносът на индустриалните източници към замърсяването в определена община, кои конкретно са замърсителите и какви мерки се предвиждат за намаляване на емисиите от тези източници.

Ежегодно регионалните инспекции по околната среда и водите (РИОСВ) издават така наречените регионални доклади за състоянието на околната среда. В тези документи са включени анализи на компонентите от околната среда, сред които е и атмосферният въздух, за който е отделен специален раздел. Регионалните доклади съдържат с една идея по-конкретна информация доколко големите производства спазват закона и комплексните си разрешителни. Така например в [регионалния доклад на РИОСВ – Стара Загора за 2020 г.](#) е отбелязано, че на „Брикел“ ЕАД са издадени множество актове за установяване на нарушения във връзка с изпусканията от тях емисии в атмосферата, докато за други въглищни тецове не са установени нарушения за цитирания период. Тези данни ни показват, че не всички големи производства са устроени еднакво – има както системни нарушители, така и производства, които поне на хартия спазват закона.

Регионални доклади за състоянието на околната среда (РИОСВ)

Къде да намерим информация за замърсяването, което се причинява от индустриални замърсители?

Контролна дейност над спазване на разрешителните и закона (РИОСВ)

РИОСВ са звената, натоварени с осъществяването на контрол над спазването на разрешителните и на закона. В изпълнение на тези правомощия техни длъжностни лица могат да налагат принудителни административни мерки, да издават задължителни предписания и да санкционират дружествата за нарушения на екологичното законодателство. Тези дейности се докладват веднъж на един-два месеца и докладите се качват на сайтовете на регионалните инспекции. Интерфейсът и мястото, на което се качват докладите, е различен за всяка РИОСВ. Обикновено тази информация ще се намира в раздела „Контролна дейност“. Количеството и качеството на предоставяната информация също варира. Някои РИОСВ докладват много обобщено за определените мерки и санкции през даден месец, но информацията за това кое дружество е техен адресат е конфиденциална ([пример с РИОСВ – Бургас](#)). Разделът „Контролна дейност“ дава полезна информация и за предвижданите планови проверки на големи производства. Протоколите от изминали проверки също обичайно се качват ([пример](#)).

Ако искаме да се съсредоточим върху конкретен индустриален замърсител, можем да проучим още един тип доклад – годишния доклад по околна среда, който самият замърсител подава. В тези доклади собственикът на инсталацията предоставя обща информация във връзка със спазването на условията в комплексното му разрешително, използването на ресурси и евентуално какви промени се планират в инсталацията. Така например дружества като „Брикел“ ЕАД и „ТЕЦ Бобов дол“ ЕАД сами докладват за изгарянето на десетки хиляди тонове отпадъци и биомаса, които не е било разрешено да изгарят към онзи момент. Докладите са налични [тук](#). Недостатък е, че докладите се публикуват обикновено през първата половина на годината и се отнасят за изминалата година, тоест информацията не е особено актуална.

Годишни доклади по околната среда

Къде да намерим информация за замърсяването, което се причинява от индустриални замърсители?

Публичен регистър

Със съдържанието на действащите и вече отменените комплексни разрешителни можем да се запознаем в [публичния регистър](#), който се актуализира ежедневно. Най-подходящо е да потърсим по име на оператор. Ако оператор желае да промени условията в комплексното си разрешително, той може да поиска или издаването на ново разрешително, или актуализация на действащото такова. Чрез ползване на падащото меню можем да прегледаме статуса на определено разрешително – дали е отменено или действащо, колко и какви актуализации са приети.

Понякога условията в комплексното разрешително са сложни за разчитане от нетренираното око. По темата с какви специалисти може да се наложи да работим, за да навигираме големия обем и техническата терминология в разрешителното, сме изложили насоки в глава 7.

Когато се планира откриване на ново производство или промяна в съществуващо такова, които могат да дадат отражение върху околната среда (например отваряне на нов цех, разширяване на депо), тези промени следва да бъдат обявени публично като „инвестиционно предложение“. Това инвестиционно предложение (ИП) задейства една от най-важните процедури, предвидени в Закона за опазване на околната среда – процедурата по (преценка на необходимостта от) ОВОС. ОВОС е съкращението за “оценка на въздействието върху околната среда”. Целта на тази оценка е да се установят възможните въздействия върху околната среда и здравето на човека в резултат на строителството и експлоатацията на различни ИП. Резултатите от оценката трябва да се вземат предвид от възложителя по време на проектирането, строителството и експлоатацията на обекта. Ако искаме да вземем отношение към определено ИП, преди то да се е осъществило в действителността, е подходящо да следим тази процедура и да вземем участие в нея. На тази процедура са посветени следващите въпроси от наръчника.

Инвестиционни предложения (ИП)

2

Как и къде да намерим най-обширна информация за конкретното ИП?

Проучването на публикуваната информация за планирано ИП е процес, който дава отговор на ключови за заинтересованата общественост въпроси – съществена промяна в индустриалния „пейзаж“ ли се предвижда, какви дейности всъщност ще се извършват и очаква ли се те да повлияят на околната среда.

Невинаги щом голямо производство (например мина, завод) е подало ново ИП, това означава, че се планира нова и мащабна замърсяваща дейност. ИП може да се отнася и до обичайни дейности по оптимизация на техническия процес, монтаж на нови съоръжения след амортизирането на старите или друг метод за усъвършенстване на производството. Понякога обаче заглавието на ИП не подсказва, че се касае за сериозна промяна, реализирането на която ще доведе до увеличаване на замърсяването и може да застраши здравето на пребиваващите в околността. Така например ако в заглавието на ИП присъстват думите „алтернативни горива“, може да се касае за изгаряне на отпадъци. За да се информираме в пълна степен за предвижданото ИП, е необходим преглед на документите, които са предоставени от възложителя и компетентните органи.

Чрез регистъра на процедурите по ОВОС най-лесно можем да следим хода на започналата процедура. Всяко ИП има отделна партида в регистъра по ОВОС, която се актуализира редовно. Партидата се разделя на определени раздели, съответстващи на етапите от процедурата по ОВОС – „Основни данни“, „Уведомяване“, „Преценяване“, а при необходимост от ОВОС също и „Консултации“, „Оценяване“, „Обществено обсъждане“ и „Решение“.

[Примерна партида на ИП](#), свързано с изгаряне на отпадъци, за което е преценено, че не е необходимо извършването на ОВОС.

[Примерна партида на ИП](#), за което е извършена ОВОС.

Процедурата започва с подаване на така нареченото уведомление, което съдържа в структуриран вид важна информация за това какви дейности ще се извършват. Съдържанието на уведомлението е нормативно уредено, като по-долу сме извели най-съществените изисквания:

1. данни за възложителя;
2. резюме на предложението, в т.ч. описание на основните процеси, капацитет, обща използвана площ; посочва се дали е: за ново инвестиционно предложение и/или за разширение, или за изменение на производствената дейност;
3. връзка с други съществуващи и одобрени с устройствен или друг план дейности в обхвата на въздействие на обекта на инвестиционното предложение;
4. местоположение на площадката - населено място, община, квартал;
5. природни ресурси предвидено водовземане за питейни, промишлени и други нужди водовземане или ползване на повърхностни води и/или подземни води, необходими количества, съществуващи съоръжения или необходимост от изграждане на нови съоръжения;

6. очаквани вещества, които ще бъдат емитирани от дейността, в т.ч. приоритетни и/или опасни, при които се осъществява или е възможен контакт с води;
7. очаквани общи емисии на вредни вещества във въздуха по замърсители;
8. отпадъци, които се очаква да се генерират, и придвиждания за тяхното третиране;
9. очаквано количество и вид на формираните отпадъчни води по потоци;
10. очаквани количества, вид и класификация на опасните вещества съгласно приложение № 3 към ЗООС.

В партидата на ИП в регистъра можем също да се информираме за становищата на компетентни органи по ИП:

Становища от басейнова дирекция	Компетентна басейнова дирекция	Басейнова дирекция „Западнобеломорски район“ (БДЗБР)
	Допустимост на ИП	Допустимо
Становища от "Натура 2000"	Допустимост на ИП	Допустимо
	Пускан ли е Доклад за оценка на степента на въздействие (ДОСВ)?	Не
	Понага в защитена зона/зони	BG0000209 Пирин
	В близост до защитена зона	
	Понага в защитена територия/територии	НП „Пирин“

В съответните раздели се качва още следната информация:

- искания за отстраняване на непълноти, отправени от РИОСВ или МОСВ,
- допълнителна информация от възложителя в отговор на тези искания
- заданието и доклада по ОВОС, в случай че инвестиционното намерение подлежи на ОВОС

Как и къде да намерим най-обширна информация за конкретното ИП?

- резултата от изхода на процедурата – решение за одобряване на ИП или за неговото прекратяване (вж. глава 3 от Наръчника)
- информация дали решението подлежи на предварително изпълнение, а в случай че финалният акт е обжалван – информация за започнатата съдебна процедура.

За хода на процедурата можем да следим и на сайта на общината, в която ще се осъществи ИП, на сайта на компетентната РИОСВ (по изключение – МОСВ) и на сайта на възложителя, но трябва да имаме предвид, че няма унифициран метод за публикуване на информация на тези адреси, поради което информацията може да бъде непълна или да не се публикува навреме.

3

Как и от къде да разберем дали ИП е вече одобрено и ако не е – кога предстои да стане това?

Процедурите, които засегнахме по-горе, завършват с решение за одобряване на ИП или с решение за неговото прекратяване.

Одобряването на ИП от компетентния орган – РИОСВ или по изключение МОСВ – е задължителна предпоставка за осъществяването на инвестиционните намерения на възложителя.

Ако процедурата по ОВОС не е задължителна, одобрението ще се предостави чрез издаване на решението да не се извършва ОВОС.

- Бележка: това, че е постановено решение да не се извършва ОВОС, не означава, че дейностите по осъществяване на ИП ще се осъществяват изцяло нерегулирани. В тези актове обикновено са заложени задължителни условия за осъществяване на дейностите – вж. например в това [решение](#), стр. 6-7 – „При изпълнение на следните условия:“ Полезно е активистите, които следят дадено ИП, да се запознаят с тези условия.

Как и от къде да разберем дали ИП е вече одобрено и ако не е – кога предстои да стане това?

Ако пък се проведе процедура по ОВОС, ИП ще бъде одобрено с решение, с което се дава оценка от РИОСВ/МОСВ за одобряване на доклада за ОВОС. В това решение също са заложили задължителни условия.

Решението за прекратяване на процедурата води до неосъществяването на ИП. То може да бъде издадено при неуспешен изход на процедурата по ОВОС или ако възложителят сам се откаже от осъществяването на ИП и подаде искане за прекратяване.

Резултатът от процедурата по преценка на необходимостта от ОВОС се обявява по партидата на ИП, секция „Преценяване“, подсекция „Решение“.

Резултатът от процедурата по ОВОС се обявява по партидата на ИП, секция „Решение“, подсекция „Решение по ОВОС“.

При всички случаи решението по ОВОС или решението за преценка влиза в сила, само ако не бъде обжалвано в 14-дневен срок от оповестяването му.

Относно гължината на процедурите, авторите не се ангажират с категоричен отговор. Макар в Наредбата за ОВОС да са определени срокове за повечето етапи на процедурата, те са инструктивни и в чести случаи не биват съобразявани. Забавянето на финалното решение може да се дължи на големия обем на документацията, съществена сложност, разнопосочни становища, неизясняване на противоречия и непълноти от възложителя или просто забавяне от страна на възложителя или компетентните органи. Случва се и възложителят да се дезинтересира от осъществяването на определено ИП, но не подава искане за прекратяване, поради което то остава в замръзнало състояние.

4

Как да разберем дали трябва да се прави ОВОС на конкретното ИП?

Отговорът на този въпрос може да бъде предмет на бърза справка в закона, но може и да се превърне в дискуссионен въпрос, който да бъде предмет на дългосрочно съдебно дело.

ИП, които подлежат на задължителен ОВОС, са изнесени по видове в Приложение № 1* към ЗООС.

ИП, които подлежат на преценка за необходимостта от ОВОС, са в Приложение № 2 към ЗООС.

*Съдържанието на двете приложения е изнесено в отделни pdf-и, актуални към април 2022 г.

Казусите по ОВОС най-често възникват във връзка със следните дискуссионни в практиката въпроси:

1. Въпроси, свързани с дискрецията на компетентния орган да реши дали да се извърши ОВОС, в случай че ИП не подлежи на задължителна ОВОС. В крайното решение на компетентния орган са отчетени редица характеристики на ИП, сред които: неговото местоположение, ресурсите, които ще се употребяват, емисиите на вредни вещества, отпадъците, които ще се генерират, обществения интерес. Най-често битките в съда са свързани с доказване, че ИП по някакъв начин ще повлияе отрицателно върху околната среда и че преди реализирането му следва да се извърши ОВОС. Много са примерите от практиката на „За Земята“ с такива казуси. Честа практика доскоро беше РИОСВ да не изисква провеждането на ОВОС за проекти, свързани с изгаряне на биомаса и отпадъци.
2. Съгласно т. 25 от Приложение № 1 (ИП, които задължително минават през ОВОС), на задължителен ОВОС подлежат и **„всяко изменение или разширение на инвестиционно предложение, включено в приложението, когато това изменение или разширение самостоятелно достига критериите, ако има такива, посочени в приложението.“** Тук възложителите често ще искат да докажат, че планираното от тях ИП не е изменение или разширение на съществуващо ИП, или че то не достига въпросните критерии за задължителен ОВОС.
3. Съгласно чл. 93, ал. 1, т. 3 от ЗООС следва да се извърши преценка за необходимостта от ОВОС на всяко разширение или изменение на ИП, за които е предвидена задължителна ОВОС, ако това разширение или изменение **може да доведе до значително отрицателно въздействие върху околната среда.** Компетентен да даде становище по въпроса дали ИП може да доведе до такова отрицателно въздействие отново е директорът на РИОСВ или министърът на околната среда. Възможно е инвеститорът в подадената от него документация да се опита да омаловажи ефектите на планираното разширение.

Как да се информираме кога започва процедурата по ОВОС?
Къде да следим и проверяваме за тази информация,
за да не изпуснем сроковете?

5

Как да се информираме кога започва процедурата по ОВОС? Къде да следим и проверяваме за тази информация за да не изпуснем сроковете?

Отговорът на този въпрос беше засегнат до голяма степен в т. 3 от този наръчник. Следенето на регистъра по ОВОС е най-надеждният начин да се снабдим с информацията относно ИП.

В случай че става въпрос за съвсем ново ИП, то ще бъде обявено и на други места извън регистъра. Законовите изисквания са то да се обяви на най-ранен етап на интернет страницата на възложителя, на сайта на компетентните органи – РИО-СВ/МОСВ и на интернет страницата на съответната община/район/кметство или на общественодостъпно място в нея. В сайта на компетентната РИОСВ уведомлението най-често ще се намират в секция „Превантивна дейност“, подсекция „Съобщения за първо уведомление“.

Когато е публикувано уведомление, все още не тече никакъв срок, но заинтересованите лица могат да изпратят становище още на този най-ранен етап и то ще бъде взето под внимание от компетентния орган.

6

На кой етап от тази процедура можем да се включим като граждани?

По какъв начин да се включим?

Как да се подготвим и как и къде да заявим желанието си да се включим?

Процедурата по ОВОС е най-правилният момент засегнатата общественост да постави на дневен ред своите съображения и притеснения за планирани ИП. Заинтересованата общественост разполага с възможността да подава становища по отношение на ИП до РИОСВ, а на определени етапи – и да се включва в срещи за обсъждане на планираната промяна.

Както казахме, още с публикуването на уведомлението, съдържащо базовата информация за ИП, можем да изразим гражданската си позиция, като подадем становище. Следващите етапи на процедурата също разкриват възможности за участие на заинтересованата общественост. Насоките по тази тема ще разделим на две части, в зависимост от това коя процедура ще се приложи към подаденото ИП – процедурата по преценка за необходимостта от ОВОС или процедурата по ОВОС.

1. Ако ИП подлежи на преценка за необходимостта от ОВОС, срокът за становища е зададен в чл. 6, ал. 9 от Наредбата за ОВОС – заинтересованата общественост ще има минимум 14 дни да се запознае с предоставената от възложителя документация по чл. 6 от Наредбата и да изрази становище. Едно становище може да съдържа например: аргументи защо следва да се извърши ОВОС, посочване на непълноти и противоречия в документацията, искане РИОСВ да заложи определени условия в решението за преценка.
2. Ако ИП подлежи на процедура по ОВОС, това означава, че въздействието на ИП върху околната среда ще бъде предмет на комплексен анализ, който се обективира в така наречения „доклад по ОВОС“. Докладът се изготвя от специализирани в областта консултанти. Преди изготвянето му, неговите цели и съдържание се дефинират в задание за обхват на ОВОС.

Щом сме в хипотезата на пълната процедура по ОВОС, в тежест на възложителя е сам да определи кои са членовете на заинтересованата общественост. Други лица извън този кръг също могат да заявят пред възложителя желание да се включат в консултациите, в който случай възложителят следва да включи и тях. Консултациите могат да се организират по някои от следните начини: обявяване в средствата за масово осведомяване, изпращане на съобщения до местните власти, изготвяне и разпространение на проспект или брошура с кратка информация за инвестиционното предложение, разпространяване на писма или въпросници до заинтересувани организации или лица, живеещи в непосредствена близост, с молба за информация и коментар по инвестиционното предложение, поставяне на информационни табла или постери, организиране на експертни или обществени групи по обхвата на оценката, организиране на срещи със засегнатото население.

В рамките на тези обществени консултации засегнатата общественост ще може да даде своето становище какво да бъде включено в обхвата на заданието за доклада на ОВОС.

Друга съществена стъпка преди одобряването на ИП е организирането на обсъждане на вече изготвения доклад по ОВОС. Възложителят следва да проведе срещи с обществеността, възложителя и представители на общината, по време на които се отправят въпроси и коментари по доклада. Допустимо е да се подадат и писмени становища. След провеждане на обсъждането, възложителят е длъжен да представи писмено становище по предложенията, препоръките, мненията и възраженията в резултат на общественото обсъждане.

7

От какви специалисти бихме имали нужда като наши консултанти?

Участието в обществени консултации, свързани с индустриално замърсяване, ще бъде най-пълноценно, ако можем да разчитаме на съветите на експерт, който да „разшифрова“ наличната информация. Специалистът, с когото ще си съдействаме в сферата на влиянието на индустриалните замърсители върху качеството на въздуха, следва да притежава експертност в няколко насоки.

Типове замърсители

На първо място, той следва да е наясно с типа замърсители, които са характерни за съответното производство. Така например горенето на въглища се характеризира с емисии на въглероден и серен диоксид, горенето на отпадъци – на диоксини и фурани и т.н. Специалистът трябва да е запознат и с вече съществуващите замърсители в района, да може разчита изготвените схеми и моделирания на замърсяването и като заключение би могъл да даде оценка на кумулативния ефект от всички замърсители в района. Тези изисквания предпоставят необходимостта от знания и опит в инженерните, природните или екологичните науки.

Услугите на специалист, който е запознат с технологичните процеси в определено производство, също ще са от полза при разшифроването на големия обем технологична информация, която присъства в предоставяната от възложителите документация.

Технологични процеси

Процедури по ЗООС

За разясняване на процедурите, предвидени в Закона за опазване на околната среда, техните етапи, срокове и правните възможности пред гражданите, следва да се обърнем към специализиран в екологичното право или строителството юрист, който би могъл да помогне и с разписването на жалби, сигнали и становища.

8

Издаване на Комплексни разрешителни (КР)

Кой ги издава?

Каква е процедурата за издаване?

На какви видове предприятия се издават?

Какво съдържат КР?

С какви норми трябва да се съобразят КР?

Как да ги следим и как можем да се намесим като граждани при установяване на нередности в КР?

Как можем да ги обжалваме?

Как и на кого да сигнализираме за нередности?

Европейското и българското законодателство предвиждат определен кръг изчерпателно изброени инсталации и съоръжения да влязат в експлоатация, едва след като за тях бъде издаден акт, наречен комплексно разрешително (КР). Такива са по-големите горивните инсталации за производство на енергия, заводи, рафинерии, инсталации за производство на метали или химични вещества, депа и други инсталации за обезвреждане на отпадъци.

Разрешителното им се нарича „комплексно“, тъй като то следва да уреди възможно най-цялостно правилата за взаимодействие на инсталацията с околната среда. КР е обемен документ, в който се установяват норми за емисиите на инсталацията във въздуха, водите и почвите, за генерирането на отпадъци, използването на суровини, енергийната ефективност, шума, предотвратяването на аварии и рекултивацията на терена при прекратяване на дейността на инсталацията.

Докато в процедурата по ОВОС инвеститорът се нарича „възложител“, при издаването на КР боравим с термина „оператор“. Компетентният орган за издаване на КР е изпълнителният директор на Изпълнителната агенция по околна среда, който в хода на процедурата се консултира с други органи като съответните РИОСВ и Басейнова дирекция.

По правило операторът следва да инициира издаването или актуализирането на КР, като подаде съответното заявление, макар че в определени хипотези ИАОС може да е инициаторът за преразглеждането му.

Основополагащ принцип в процедурата по издаване на КР е изискването операторът да докаже чрез съответната техническа документация, че инсталацията може да спазва най-добрите налични техники (НДНТ), установени за съответния тип инсталация, макар че законът предвижда определени изключения от това правило. НДНТ представляват система от технически изисквания, които се осъвременяват през няколко години с решения на Европейската комисия и осигуряват спазването на висок стандарт за чистота на околната среда.

Уредбата на КР в ЗООС гарантира правото на засегнатата общественост да участва в процеса на вземане на решения по заявления за издаване или актуализиране на КР и да бъде информирана за последиците от него. Това право се осигурява чрез:

- право на публичен достъп до подаваните заявления за издаване и актуализация на КР и техническа документация към тях

- правото на членовете на засегнатата общественост да подадат становища по подаденото заявление, които компетентният орган е длъжен да вземе под внимание, преди да вземе решение за издаването на КР или отказ
- публичността на [регистъра на КР](#)
- изрично предвиденото право на заинтересованата общественост да обжалва решения за издаване и актуализиране на КР
- достъпа до ежегодните доклади за изпълнението на условията в КР, които операторите подават.

В случай че имаме интерес да подадем становище по определено заявление, преди да бъде издадено КР по него, можем да следим регистъра на КР или тази страница: <http://eea.government.bg/bg/obyavi/notices>.

В случай че КР вече е издадено, ако сме част от засегнатата общественост, в 14-дневен срок от обявяването му (отново на горния линк) можем да го обжалваме пред министъра на околната среда и водите или компетентния административен съд.

А

Приложение № 1 към чл. 92, т. 1, ЗООС

(Изм. - ДВ, бр. 77 от 2005 г., изм. - ДВ, бр. 52 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г., изм. - ДВ, бр. 12 от 2017 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 27.11.2018 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 54 от 2020 г.)

Инвестиционни предложения

1. Рафинерии за суров нефт (с изключение на производството само на смазочни материали от суров нефт) и инсталации за газификация и втечняване на 500 и повече от 500 тона на денонощие въглища или битуминозни шисти.

2.1. Топлоелектрически централи и други горивни инсталации с номинална входяща топлинна мощност 50 MW или повече.

2.2. Ядрени електроцентрали и други ядрени реактори, включително демонтаж или извеждане от експлоатация на такива централи и реактори, с изключение на научноизследователски инсталации за производство и преработване на дялящите се или обогатени материали, чиято максимална мощност не надвишава 1 киловат непрекъснато топлинно натоварване.

3.1. Инсталации за преработване на отработено ядрено гориво.

3.2. Инсталации, предназначени:

- а) за производство или обогатяване на ядрено гориво;
- б) за обработване на отработено ядрено гориво или отпадъци с висока степен на радиоактивност;
- в) за окончателно погребване на отработено ядрено гориво;
- г) единствено за окончателно погребване на радиоактивни отпадъци;
- д) единствено за съхраняване, планирано за повече от 10 години, на отработено ядрено гориво или радиоактивни отпадъци на площадка, различна от тази, на която са произведени.

4.1. Интегрирано предприятие за производство на чугун и стомана (първично или вторично топене), включително непрекъснато леене.

4.2. Инсталации за производство на цветни необработени метали от руди, концентрати или отпадъци от метали чрез металургични, химични или електролитни процеси.

5. Инсталации за добив и преработка на азбест и за производство на продукти, съдържащи азбест:

а) за азбестоциментовите продукти – с годишно производство над 20 000 т крайна продукция;

б) за фрикционни материали – с годишно производство повече от 50 т крайна продукция;

в) за други производства, използващи азбест над 200 т годишно.

6. Интегрирани химически инсталации за производство в промишлен мащаб на химични вещества, използващи процеси на химично превръщане, където отделните инсталации са функционално свързани и които са предназначени:

а) за производство на основни органични химични вещества;

б) за производство на основни неорганични химични вещества;

в) за производство на фосфорни, азотни и калиеви торове (еднокомпонентни и сложни торове);

г) за производство на основни вещества за растителна защита и биоциди;

д) за производство на основни фармацевтични продукти с използване на химически или биологични процеси;

е) за производство на взривни вещества.

7.1. Строителство на железопътни магистрали и железопътни линии I категория (линии за железопътен трафик на големи разстояния) и на летища с дължина на основната писта 2100 м и повече.

7.2. Строителство на автомагистрали и пътища I клас.

7.3. Строителство на нов път с четири или повече платна или изместване на трасе, и/или разширение на съществуващ път с две или по-малко платна до четири или повече платна, когато новият път, изместването на трасето и/или разширение-

то на съществуващия път е с 10 км и повече непрекъснатата дължина.

8.1. Вътрешни водни пътища и пристанища, обслужващи корабите по вътрешните водни пътища, които позволяват преминаване на кораби с водоизместване над 1350 т.

8.2. Търговски пристанища, терминали за товарене и разтоварване, свързани със сушата, и пристанища за обществен транспорт (с изключение на терминали за фериботи), които могат да приемат кораби с водоизместване над 1350 т.

9. (доп. - ДВ, бр. 54 от 2020 г.) Инсталации за обезвреждане или оползотворяване на опасни отпадъци чрез изгаряне, химично третиране или депониране по смисъла на Закона за управление на отпадъците.

10.1. (нова - ДВ, бр. 54 от 2020 г.) Инсталации за обезвреждане или оползотворяване на неопасни отпадъци чрез изгаряне или съвместно изгаряне по смисъла на Закона за управление на отпадъците.

10.2. (предишна т. 10. изм. - ДВ, бр. 54 от 2020 г.) Инсталации с капацитет над 100 т за денонощие за обезвреждане на неопасни отпадъци чрез химично третиране по смисъла на Закона за управление на отпадъците.

10.3. (нова - ДВ, бр. 54 от 2020 г.) Инсталации за обезвреждане или оползотворяване на опасни и неопасни отпадъци чрез изгаряне или съвместно изгаряне, разработени изключително или предимно за развитие и изпитване на нови методи или продукти и които няма да действат повече от две години.

11. Добив на подземни води или схеми за изкуствено подхранване на подземните води с годишен обем на добиваната вода или вода за подхранване 10 млн. куб.м или повече.

12.1. Дейности за прехвърляне на водни ресурси между речни басейни за задоволяване на недостига при водопотреблението, когато обемът на прехвърлената вода е повече от 100 млн. куб.м годишно.

12.2. Във всички останали случаи - дейности за прехвърляне на водни маси между речни басейни, където средногодишният (осреднено за много години) отток на басейна, от който се прехвърля вода, е над 2000 млн. куб.м годишно, а количеството прехвърляна вода надвишава 5 на сто от този отток.

В случаите по т. 12.1 и 12.2 прехвърлянето на вода за питейни нужди по тръбопроводи се изключва.

13. Пречиствателни станции за отпадъчни води с капацитет над 150 000 еквивалентни жители.

14.1. Добив на нефт или природен газ за търговски цели при количества над 500 т на денонощие – за нефт, или над 500 000 м³ на денонощие – за природен газ.

14.2. Сондажи за проучване и добив на неконвенционални въглеродороди, в т.ч. шистов газ.

15. Язовири и други съоръжения, предназначени за постоянно задържане или съхраняване на вода, където новото или допълнителното количество вода, което се задържа или съхранява, е над 10 млн. куб. м.

16. Тръбопроводи с диаметър – повече от 800 мм, и с дължина – повече от 40 км, предназначени:

а) за транспортиране на газ, нефт, химични вещества и смеси;

б) за транспортиране на потоци от въглероден диоксид (CO₂) с цел съхранение в геоложки формации, включително свързаните с тях компресорни станции.

17. (изм. – ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 27.11.2018 г.) Ферми за интензивно отглеждане на птици или свине с повече от:

а) 85 000 места за отглеждане на бройлери, 60 000 места за кокошки носачки;

б) 3000 места за отглеждане на свине за угодяване (над 30 кг тегло), или

в) 900 места за свине майки.

18. Промислени предприятия за производство на:

а) целулозна каша от дървесина или други подобни влакнести материали;

б) (изм. – ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 27.11.2018 г.) хартия и картон с производствен капацитет над 200 т на денонощие.

19. Открит добив в кариери и рудници на суровини – при площ над 25 хектара, или добив на торф – с площ над 150 хектара.

20. Строителство на надземни електропроводи с напрежение 220 kV и повече и с дължина над 15 км.

21. Съоръжения за съхраняване на 200 000 т или повече нефт,

нефтепродукти или химични продукти.

22. Места за съхранение на CO₂ в геоложки формации.

23. Инсталации за улавяне на потоци от CO₂ с цел съхранение в геоложки формации от инсталации, обхванати от това приложение, или когато общото годишно количество уловен CO₂ е равно на или надвишава 1,5 мегатона.

24. Туризм и отдих:

а) ваканционни селища, хотелски комплекси извън урбанизирани територии с обща площ над 10 дка и съоръжения към тях;

б) ски писти, ски влекаве, лифтове с обща дължина над 1000 м и съоръжения към тях;

в) спортни или рекреационни комплекси извън урбанизирани територии с обща площ над 20 дка.

25. Всяко изменение или разширение на инвестиционно предложение, включено в приложението, когато това изменение или разширение самостоятелно достига критериите, ако има такива, посочени в приложението.

Б

Приложение № 2 към чл. 93, ал. 1, т. 1 и 2, ЗООС

(Изм. - ДВ, бр. 77 от 2005 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 2015 г., в сила от 14.08.2015 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 12 от 2017 г., доп. - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 27.11.2018 г., изм. - ДВ, бр. 21 от 2021 г.)

Инвестиционни предложения

1. Селско, горско и водно стопанство:

- а) комасация на селскостопански земи;
- б) използване на необработваеми или полупустеещи земи за интензивни селскостопански цели;
- в) мелиоративни дейности в селското стопанство, включително напояване и пресушаване на земи;
- г) първично залесяване и обезлесяване с цел промяна на предназначението на земята;
- д) интензивно животновъдство (инвестиционни предложения, невключени в приложение № 1);
- е) интензивно развъждане на риба;
- ж) пресушаване на земи от морето;
- з) (отм. - ДВ, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.)

2. Минно гело:

- а) кариери, открити рудници и добив на торф (невключени в приложение № 1);
- б) (изм. - ДВ, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.) мини с подземен добив;
- в) (изм. - ДВ, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.) изземване на инертни материали от реки, езера или море чрез драгиране;
- г) (изм. - ДВ, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.) дълбоки сондажи, в т.ч.:
 - геотермални

- за съхраняване на ядрени отпадъци
- за водоснабдяване,

с изключение на тези за изследване на стабилността на геоложката основа;

д) (изм. - ДВ, бр. 12 от 2017 г.) добив или промишлени инсталации за въглища, нефт, природен газ, руди и битуминозни шисти;

е) (нова - ДВ, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.) всички проучвателни сондажи за нефт и газ.

3. Енергийно стопанство:

а) промишлени инсталации за производство на електроенергия, пара и топла вода (невключени в приложение № 1);

б) промишлени съоръжения за пренос на газ, пара и топла вода, пренос на електроенергия по надземни кабели (невключени в приложение № 1);

в) съоръжения за надземно складиране на природен газ;

г) съоръжения за подземно складиране на горими газове;

д) съоръжения за надземно складиране на горива;

е) промишлено брикетирание на въглища;

ж) инсталации за преработка и съхраняване на радиоактивни отпадъци (невключени в приложение № 1);

з) водноелектрически централи;

и) съоръжения за производство на електроенергия посредством силата на вятъра;

к) (нова - ДВ, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.) инсталации за улавяне на потоци от CO₂ с цел съхранение в геоложки формации от инсталации, които не са обхванати от приложение № 1.

4. Производство и преработка на метали:

а) инсталации за производство на чугун и стомана (първично и вторично топене), включително непрекъснатото лееие (невключени в приложение № 1);

б) (изм. - ДВ, бр. 12 от 2017 г.) инсталации за преработка на черни метали:

- горещо валцуване;
- ковашко пресоване;

- защитни покрития от разтопен метал;
- в) леярни за черни метали (невключени в приложение № 1);
- г) (изм. - ДВ, бр. 12 от 2017 г.) инсталации за топене на цветни метали, включително производство на сплави (с изключение на благородните метали), изтегляне, формоване и валцуване на изделия от цветни метали и сплави;
- д) (изм. - ДВ, бр. 12 от 2017 г.) инсталации за повърхностна обработка на метали и пластмаси чрез електrolитни или химични процеси;
- е) производство и монтаж на моторни превозни средства и производство на автомобилни двигатели;
- ж) корабостроителници;
- з) производство и ремонт на самолети;
- и) производство на жп съоръжения;
- к) земни работи, извършвани с взривни вещества;
- л) инсталации за пържене и агломерация на руди.

5. Производство на продукти от нерудни минерални суровини:

- а) коксови пещи (суха дестилация на въглища);
- б) (изм. - ДВ, бр. 12 от 2017 г.) инсталации за производство на цимент;
- в) (изм. - ДВ, бр. 12 от 2017 г., доп. - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 27.11.2018 г.) инсталации за производство на азбест и азбестови изделия (невключени в приложение № 1);
- г) (изм. - ДВ, бр. 12 от 2017 г.) инсталации за производство на стъкло и стъкленни влакна;
- д) (изм. - ДВ, бр. 12 от 2017 г.) инсталации за топене на минерални вещества, включително производство на минерални влакна;
- е) (изм. - ДВ, бр. 12 от 2017 г.) инсталации за производство на керамични изделия чрез печене, в т.ч. керемиди, тухли, огнеупорни тухли, плочи, керамични и порцеланови съдове.

6. Инсталации в химическата промишленост (невключени в приложение № 1):

- а) (изм. - ДВ, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.) обработка на междинни продукти и производство на химични вещества и смеси;

б) инсталации за производство на пестициди и фармацевтични продукти, бои и лакове, еластомери и пероксиди;

в) съоръжения за съхраняване на нефт, нефтопродукти и химически вещества.

7. (изм. – ДВ, бр. 12 от 2017 г.) Предприятия в хранителната промишленост:

а) производство на растителни и животински масла и мазнини;

б) (изм. – ДВ, бр. 12 от 2017 г.) пакетиране и консервиране на растителни и животински продукти;

в) производство на млечни продукти;

г) производство на бира и малц;

д) производство на захарни изделия и сиропи;

е) кланици;

ж) промишлено производство на нишесте;

з) производство на рибно брашно и рибно масло;

и) производство на захар.

8. Текстилна, кожарска, дървообработваща и хартиена промишленост:

а) промишлени инсталации за производство на хартия и картон (невключени в приложение № 1);

б) (изм. – ДВ, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г., изм. – ДВ, бр. 12 от 2017 г.) инсталации за предварителна обработка (операции като пране, избелване, мерсеризиране и т.н.) или боядисване на влакна или текстил;

в) (изм. – ДВ, бр. 12 от 2017 г.) обработка (дъбене) на кожи;

г) инсталации за производство и преработване на целулоза.

9. Каучукова промишленост. Производство и преработка на продукти на базата на еластомери.

10. Инфраструктурни инвестиционни предложения:

а) (изм. – ДВ, бр. 21 от 2021 г.) за изграждане на индустриални паркове;

б) (изм. – ДВ, бр. 62 от 2015 г., в сила от 14.08.2015 г.) за урбанизирано развитие, включително строителство на

търговски центрове и паркинги;

в) строителство на жп линии и съоръжения за комбиниран превоз и смесени терминали (невключени в приложение № 1);

г) строителство на летища (невключени в приложение № 1);

д) строителство на пътища (невключени в приложение № 1);

е) (изм. - ДВ, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.) строителство на пристанища, пристанищни съоръжения, включително рибарски пристанища (невключени в приложение № 1);

ж) (доп. - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 27.11.2018 г.) строителство на вътрешни водни пътища, изграждане на канали и аварийни съоръжения срещу наводнения (невключени в приложение № 1);

з) (изм. - ДВ, бр. 12 от 2017 г.) язовири и други съоръжения за събиране или съхраняване на вода за продължително време (невключени в приложение № 1);

и) трамвайни трасета, подземни и надземни железници, висящи линии за превоз изключително или главно на пътници;

к) (изм. - ДВ, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.) нефтопроводи и газопроводи и свързани с тях инсталации, както и тръбопроводи за пренос на потоци от CO₂ с цел съхранение в геоложки формации (невключени в приложение № 1);

л) аквадукти за далечен пренос;

м) (доп. - ДВ, бр. 12 от 2017 г.) крайбрежна дейност за борба с ерозията и крайбрежни съоръжения, които водят до изменение на бреговата линия, като изграждане на диги, вълноломи и други защитни морски съоръжения, с изключение на ремонт и реконструкция на тези съоръжения;

н) (изм. - ДВ, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г., изм. - ДВ, бр. 12 от 2017 г.) схеми за добив на подземни води и изкуствено подхранване на подземни води (невключени в приложение № 1);

о) проекти за прехвърляне на водни ресурси между речни басейни (невключени в приложение № 1).

11. Други инвестиционни предложения:

а) постоянни състезателни писти и писти за изпитване на моторни превозни средства;

- б) (доп. – ДВ, бр. 12 от 2017 г.) инсталации и депа за обезвреждане и/или оползотворяване на отпадъци (невключени в приложение № 1);
- в) пречиствателни станции за отпадъчни води (невключени в приложение № 1);
- г) депа за утайки от пречиствателни станции;
- д) съхраняване на метален скрап, включително скрап от моторни превозни средства;
- е) съоръжения за изпитване на двигатели, турбини или реактори;
- ж) (изм. – ДВ, бр. 12 от 2017 г.) производство на изкуствени минерални влакна;
- з) (изм. – ДВ, бр. 12 от 2017 г.) предприятие/съоръжения за производство, съхраняване, обезвреждане и/или унищожаване на взривни вещества и изделия от тях;
- и) (изм. – ДВ, бр. 12 от 2017 г.) инсталации за обезвреждане или оползотворяване на животински трупове или животински отпадъци.
- к) (отм. – ДВ, бр. 12 от 2017 г.)
- л) (отм. – ДВ, бр. 12 от 2017 г.)

12. Туризъм и отгих:

- а) (изм. – ДВ, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.) ски писти, ски влекове, лифтове и съоръжения към тях;
- б) морски съоръжения;
- в) ваканционни селища, хотелски комплекси извън урбанизирани територии и съпътстващи дейности (невключени в приложение № 1);
- г) постоянни къмпинги и места за паркиране на каравани;
- д) паркове със специално предназначение;
- е) (нова – ДВ, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.) спортни и/или рекреационни комплекси извън урбанизирани територии.

Автор: Христиана Георгиева

CLEAN AIR FUND

Този наръчник е създаден от екологично сдружение "За Земята" с финансовата подкрепа на Clean Air Fund.

<https://www.cleanairfund.org/>

За Земята

За контакти:

info@zazemiata.org

www.zazemiata.org

<https://www.facebook.com/ZaZemyata>